Tarihsel Empati Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tarihsel Empati Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31386

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tarihsel Empati Ölçe?i, **ergenlerin** tarihsel olaylara ve geçmi?teki insan deneyimlerine yönelik bili?sel ve duyu?sal empati düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? öz-bildirim tipinde bir ölçme arac?d?r. Ölçek, 2019 y?l?nda Çal??kan ve Demir taraf?ndan, tarih e?itimi alan?ndaki ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere, geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?larak Türk kültürüne özgü olarak geli?tirilmi?tir. Ölçek, tarihsel dü?ünme becerilerinin önemli bir bile?eni olan **tarihsel empati** yetene?ini iki temel boyutta de?erlendirmektedir.

Ölçek, toplamda 12 maddeden olu?makta olup, 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemine sahiptir. Ölçe?in geli?tirilmesi, alandaki nicel çal??malar? desteklemek ve ergenlerin geçmi?i anlama ve yorumlama kapasitelerini derinlemesine incelemek için önemli bir ad?m te?kil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Tarihsel Empati, Ergen, Bili?sel Empati, Duyu?sal Empati, Tarih E?itimi, Psikometrik Geli?tirme, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Hüseyin Çal??kan, Betül Demir

Amaç

Tarihsel Empati Ölçe?i'nin temel amac?, ortaokul ve lise düzeyindeki **ergenlerin**, tarihsel olaylar ba?lam?nda geçmi?teki bireylerin duygu, dü?ünce ve ko?ullar?n? ne derece anlayabildiklerini ve bu durumlara duygusal olarak ne kadar tepki verebildiklerini ölçmek için psikometrik aç?dan sa?lam bir araç sunmakt?r. Bu amaçla, ölçe?in yap?sal geçerli?i ve iç tutarl?l??? detayl? bir ?ekilde incelenmi?tir.

Ölçek, tarih derslerinde empati becerilerinin geli?imini izlemek, farkl? ö?retim yöntemlerinin tarihsel empati üzerindeki etkilerini de?erlendirmek ve ö?rencilerin tarihsel olaylara yönelik tutumlar?n? nicel verilerle desteklemek üzere tasarlanm??t?r. Bu, tarih e?itimi ara?t?rmac?lar? ve uygulay?c?lar? için önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Yap?

Tarihsel Empati Ölçe?i, literatürde kabul gören iki temel empati bile?enine dayanarak iki faktörlü bir yap? sergilemektedir: **Bili?sel Empati** ve **Duyu?sal Empati**. Tarihsel empati, geçmi?teki aktörlerin kararlar?n?, inançlar?n? ve eylemlerini o dönemin ko?ullar? içinde rasyonel olarak anlama çabas?n? (bili?sel boyut) ve ayn? zamanda o dönemin zorluklar?na veya sevinçlerine duygusal

ARABPSYCHOLOGY.COM

olarak ortak olma yetene?ini (duyu?sal boyut) içermektedir.

Bili?sel Boyut: Bu faktör, bireyin geçmi?teki olaylar?n sonuçlar?n? tahmin etme, tarihsel figürlerin motivasyonlar?n? anlama ve geçmi?teki ko?ullar? mant?ksal olarak de?erlendirme yetene?ini ölçer. Ölçekte 7 madde ile temsil edilmektedir.
Duyu?sal Boyut: Bu faktör, bireyin tarihi nesnelere, mekanlara veya olaylara kar?? duydu?u heyecan, üzüntü veya sempati gibi duygusal tepkileri ölçer. Geçmi?teki insanlar?n ya?ad?klar?na yönelik duygusal bir ba? kurma kapasitesini yans?t?r. Ölçekte 5 madde ile temsil edilmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Çal??kan ve Demir (2019) taraf?ndan Ergenlerde Tarihsel Empati Ölçe?i'nin geli?tirilmesi sürecinde yürütülmü?tür. Geli?tirme çal??malar?, ölçe?in kuramsal yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermek amac?yla genellikle aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizi (AFA ve DFA) tekniklerini içermektedir.

Geçerlik çal??malar?n?n sonuçlar?, 12 maddelik iki faktörlü yap?n?n (Bili?sel ve Duyu?sal) tarihsel empati kavram?n? temsil etmede yeterli düzeyde oldu?unu desteklemi?tir. Bu, ölçe?in **yap? geçerli?i** aç?s?ndan kabul edilebilir düzeyde oldu?unu i?aret etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, ölçe?in iç tutarl?l???n? ve kararl?l???n? belirlemek üzere gerçekle?tirilmi?tir. Geli?tirme çal??malar?nda genellikle Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? (tarihsel empatiyi) tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Her ne kadar kaynak içerikte spesifik güvenirlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, yay?nlanan akademik çal??mada (Çal??kan & Demir, 2019) ölçe?in kabul edilebilir düzeyde güvenilir oldu?u rapor edilmi?tir. Bu, ölçe?in farkl? zamanlarda ve farkl? örneklemlerde benzer sonuçlar verme potansiyeline sahip oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Tarihsel Empati Ölçe?i, yap?lan istatistiksel analizler sonucunda iki ana faktörden olu?mu?tur. Bu yap?, tarihsel empatinin hem zihinsel anlama hem de duygusal kat?l?m gerektiren karma??k bir beceri oldu?unu do?rulamaktad?r.

Faktör 1: Bili?sel Empati (7 Madde): Bireyin geçmi? olaylar ve ki?iler hakk?ndaki bilgi ve ak?l yürütme becerisini içerir. Örnek madde: "Geçmi?teki olaylar?n sonuçlar?n? tahmin edebilirim." (Madde 1, 2, 4, 6, 8, 10, 12).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör 2: Duyu?sal Empati (5 Madde): Bireyin tarihsel deneyimlere kar?? geli?tirdi?i duygusal tepkileri ve sempatik ilgiyi kapsar. Örnek madde: "Eski dönemlere ait gördü?üm tarihi nesneler beni heyecanland?r?r." (Madde 3, 5, 7, 9, 11).

Araç

Test Çe?idi: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i.

Derecelendirme: "1=Hiçbir zaman", "2=Nadiren", "3=Bazen", "4=Genellikle", "5=Her zaman"

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Ergenler)

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi (Genellikle ortaokul sonu ve lise ö?rencileri).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki ortaö?retim ve lise ö?rencileri örnekleminde geli?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim yöntemiyle uygulanan, ka??t-kalem veya dijital formatlarda sunulabilen nicel bir ölçme arac?d?r.

Anahtar Kelimeler

Tarihsel Empati Ölçe?i, Psikometri, Tarih Alg?s?, Duygusal Zeka, Bili?sel Süreçler, Tarih Ö?retimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hüseyin Çal??kan

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: caliskan06@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yazarlar?n akademik ba?l?l?k adresleri için orijinal makaleye ba?vurulmal?d?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019

?zinler ve Kullan?m: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Hüseyin Çal??kan ile ileti?ime geçilmesi önerilir (caliskan06@gmail.com). Ölçek, bilimsel çal??malar?n bir ürünü olup, ticari olmayan kullan?mlar için genellikle izin gerektirir ancak telif

ARABPSYCHOLOGY.COM

ücreti talep edilmeyebilir.

Eri?im Ba?lant?lar?:

Orijinal makalenin DOI ba?lant?s?: https://doi.org/10.17497/tuhed.557538
Ölçe?in orijinal dökümanlar? (DOCX ve PDF) a?a??daki ba?lant?lardan indirilebilir:

DOCX Format?: tarihsel-empati-olcegi-toad.docx
PDF Format?: tarihsel-empati-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Çal??kan, H. & Demir, B . (2019). Ergenlerde Tarihsel Empati Ölçe?inin geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Turkish History Education Journal, 8*(1), 129-149. https://doi.org/10.17497/tuhed.557538

Ek Kaynak Linki: toad.halileksi.net

Tarihsel Empati Ölçe?i Maddeleri

Tarihsel Empati Ölçe?i toplam 12 maddeden olu?maktad?r ve iki alt boyutu kapsamaktad?r: Bili?sel Empati ve Duyu?sal Empati.

Toplam Madde Say?s?: 12
Derecelendirme: 5'li Likert Tipi ("1=Hiçbir zaman" - "5=Her zaman")

Faktör 1: Bili?sel Empati (7 madde)

Madde Numaralar?: 1, 2, 4, 6, 8, 10, 12

Örnek Madde: "Geçmi?teki olaylar?n sonuçlar?n? tahmin edebilirim."

Faktör 2: Duyu?sal Empati (5 madde)

Madde Numaralar?: 3, 5, 7, 9, 11

Örnek Madde: "Eski dönemlere ait gördü?üm tarihi nesneler beni heyecanland?r?r"

ARABPSYCHOLOGY.COM